مقدمه

دستورالعمل اجرایی فرصت مطالعاتی اعضای هیأت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در جامعه و صنعت، به استناد شیوه‌نامه فرصت مطالعاتی اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی در جامعه و صنعت (مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شماره عتف-ش-۳۲۰۱ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۷) و به منظور ایجاد و تسهیل ارتباط میان پژوهشگاه و نهادهای جامعه و صنعت اعم از نهادهای دولتی، عمومی، خصوصی، علمی، پژوهشی، فرهنگی، هنری و همچنین ایجاد ارتباط مستمر میان فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی پژوهشگاه با نیازها و تقاضاهای جامعه و صنعت تنظیم شده است. هدفِ این دستورالعمل اجرایی، شفاف‌سازی شیوه‌نامه فرصت مطالعاتی ابلاغی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و متناسب‌سازی فرایند اجرایی آن، برای استفاده اعضای هیأت علمی پژوهشگاه از فرصت‌های مطالعاتی در جامعه و صنعت است.

ماده ۱. تعاریف و اختصارات

پژوهشگاه: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

عضو هیأت علمی: اعضای پیمانی، رسمی آزمایشی و رسمی شاغل در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

واحد عملیاتی: سازمان‌های دولتی، عمومی یا غیردولتی فعال در بخش‌های علمی پژوهشی، فرهنگی هنری، آموزشی، صنعتی، تربیتی، گردشگری، تجاری، واحدهای پژوهش و توسعه، اقتصادی یا خدماتی، مراکز رشد و نوآوری (به استثنای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و زیر مجموعه‌های آن) که متقاضی حضور و استفاده از خدمات پژوهشی عضو هیأت علمی پژوهشگاه در زمینه تخصصی مرتبط هستند.

فرصت مطالعاتی: دوره حضور عضو هیأت علمی واجد شرایط پژوهشگاه در واحد عملیاتی است که به صورت تمام‌وقت یا پاره‌وقت در واحد عملیاتیِ متقاضی به پژوهش می‌پردازد.

کمیسیون طرح‌های کاربردی: کمیسیون موضوع ماده ۳ آیین‌نامه کاربردی‌سازی طرح‌های علوم انسانی و اجتماعی پژوهشگاه.

ماده ۲. اهداف دوره فرصت مطالعاتی

۲-۱- ارتقای کیفیت پژوهش‌های کاربردی و متنوع‌سازی دستاوردهای پژوهشی اعضای هیأت علمی؛

۲-۲- ارائه راهکار برای مشکلات، نیازها یا تقاضاهای واحدهای عملیاتی به منظور کاربردی‌سازی دانش؛

۲-۳- شکل‌گیری همکاری‌های پایدار علمی و پژوهشی بین پژوهشگاه و واحدهای عملیاتی مرتبط؛

۲-۴- اجرای پروژه‌ها و طرح‌های پژوهشی و پایان نامه‌های کاربردی، مسئله محور و تقاضامحور، با رویکرد کمک به ارتقاء دانش کاربردی و اصلاح فرایندها، محصولات و خدمات جامعه و صنعت؛

۲-۵- انتقال و ترویج یافته‌های علمی و تخصصی، فنی و پژوهشی به جامعه؛

۲-۶- کاربردی‌سازی اثربخش یافته‌های علمی و پژوهشی.

ماده ۳. شرایط اجرای دوره فرصت مطالعاتی

۳-۱- حضور عضو هیأت علمی در واحد عملیاتی می‌تواند به یکی از دو صورت تمام‌وقت (۵ روز کاری در هفته) یا پاره‌وقت (دست کم ۲ روز کاری در هفته) باشد.

تبصره ۱: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و موسسات وابسته به آن مانند دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها نمی‌توانند به عنوان واحد عملیاتی فرصت مطالعاتی جامعه و صنعت در نظر گرفته شوند.

۳-۲- وظایف و فعالیت‌های اعلام و تصویب‌شده برای اجرای فرصت مطالعاتی باید کاملاً علمی، پژوهشی و فناورانه باشد و شورای پژوهشی پژوهشکده/مرکز/ گروه پژوهشی مستقل انطباق آن با نیازهای بخش ذی‌ربط و تخصص عضو هیأت علمی را تأیید کند.

ماده ٤. ضوابط و شرایط عضو هیأت علمی متقاضی

۴-۱- رشته و تخصص عضو هیأت علمی بنا به تأیید شورای پژوهشی پژوهشکده/مرکز/ گروه پژوهشی مستقل، مرتبط با نیاز واحد عملیاتی باشد.

۴-۲- عضو هیأت علمی متقاضی استفاده از فرصت مطالعاتی جامعه و صنعت نباید در سال منتهی به درخواست، رکود علمی (مطابق بند ۱-۳۴ آیین‌نامه استخدامی اعضای هیأت علمی) داشته باشد.

۴-۳- دوره فرصت مطالعاتی جامعه و صنعتِ الزامی برای اعضای هیأت علمی، در دوره پیمانی، شش ماه تمام‌وقت یا ۱۲ ماه پاره‌وقت و در دوره رسمی آزمایشی، سه ماه تمام‌وقت یا شش ماه پاره‌وقت است.

تبصره ۲: براساس بند د ماده‌های ۱۲ و ۱۴ آیین نامه استخدامی، برای تبدیل وضعیت (از پیمانی به رسمی آزمایشی و از رسمی آزمایشی به رسمی قطعی) اعضای هیأت علمی که از ابتدای سال ۱۳۹۸ دوره پیمانی یا رسمی آزمایشی خود را آغاز کرده‌اند، گذراندن فرصت مطالعاتی در جامعه و صنعت الزامی است.

تبصره ۳: مدت فرصت مطالعاتی تمام‌وقت یا پاره‌وقت می‌تواند تا سقف سه ماه تمدید شود. برای تمدید مدت فرصت مطالعاتی، پژوهشگر پیشنهاد، مستندات و ادلّه خود را به پژوهشکده/مرکز/گروه پژوهشی مستقل ارائه کرده و در صورت موافقت پژوهشگاه و نیز واحد عمیاتی، فرصت مطالعاتی تا سقف مذکور تمدید می‌شود.

تبصره ٤: از هر پژوهشکده/مرکز/گروه پژوهشی مستقل، حداکثر ۵۰ درصد اعضا می‌توانند به‌طور هم‌زمان فرصت مطالعاتی تمام‌وقت را بگذرانند. سایر اعضا هیأت علمی که متقاضی استفاده از فرصت مطالعاتی در همان بازه زمانی هستند، باید از فرصت مطالعاتی پاره‌وقت استفاده نمایند.

۴-۴- اعضای هیأت علمی که الزامی برای گذراندن فرصت مطالعاتی ندارند، در صورت تمایل می‌توانند با رعایت ضوابط برای گذراندن دوره درخواست داده و از مزایای آن بهره‌مند شوند.

۴-۵- برای استفاده مجدد از فرصت مطالعاتی (به‌جز فرصت‌های مطالعاتی الزامی دوره‌های پیمانی و رسمی آزمایشی)، باید دست کم پنج برابر دوره زمانی فرصت مطالعاتی قبلی، از زمان اتمام آن دوره سپری شده باشد. مدت مرخصی بدون حقوق به این مدت اضافه می‌شود.

ماده ۵. جایگزین‌های فرصت مطالعاتی

۵-۱- بر اساس تبصره ۳ ماده ۴ شیوه‌نامه فرصت مطالعاتی اعضای هیأت علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در مواردی که **الف)** عضو هیأت علمی از تجربه کافی در جامعه و صنعت برخوردار باشد یا **ب)** در رشته‌هایی که امکان فرصت مطالعاتی مهیا نباشد، عضو هیأت علمی می‌تواند از جایگزین فرصت مطالعاتی جامعه و صنعت استفاده کند.

۵-۲- برای احراز **الف)** شرط برخورداری از تجربه کافی در جامعه و صنعت، می‌توان به حداقل یکی از موارد زیر استناد کرد:

۵-۲-۱- عضو هیأت علمی قبل از استخدام در پژوهشگاه، دارای سابقه فعالیت پژوهشی یا صنعتی به مدت حداقل دو سال با سابقه بیمه در سازمان مرتبط با حوزه تخصصی خود در یک واحد عملیاتی (به استثنای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و زیر مجموعه‌های آن) باشد. این شرایط فقط برای یک دوره قابل استفاده است.

۵-۲-۲- عضو هیأت علمی فعالیت پژوهشی در مرکز نوآوری و توسعه فناوری پژوهشگاه داشته باشد. همکاری این عضو باید در قالب یک برنامه مطالعاتی کاملاً علمی، پژوهشی و فناورانه باشد و این برنامه مطالعاتی به تأیید شورای پژوهشی پژوهشکده/مرکز/ گروه پژوهشی مستقل، مرکز نوآوری و توسعه فناوری پژوهشگاه و کمیسیون طرح‌های کاربردی رسیده باشد.

۵-۲-۳- عضو هیأت علمی پس از استخدام در پژوهشگاه، حداقل یک طرح کارفرمایی انجام داده باشد. از هر طرح کارفرمایی تنها می‌توان برای تبدیل وضعیت در یک مقطع استفاده کرد.

۵-۲-٤- عضو هیأت علمی سابقه برگزاری دوره‌های آموزشی، کارگاه یا درسگفتار در سازمان‌ها و نهادهای دولتی یا خصوصی (به غیر از تدریس دانشگاهی) به میزان حداقل ۳۰ ساعت داشته باشد.

۵-۳- برای احراز **ب)** شرط مهیا نبودن امکان فرصت مطالعاتی، لازم است عضو هیأت علمی گزارشی شامل عدم اعلام نیاز یا عدم پذیرش توسط سازمان‌های اعلام‌کننده فرصت‌های مطالعاتی در سامانه ساجد به کمیسیون طرح‌های کاربردی ارائه کند. به این منظور مدیریت نوآوری و کاربردی‌سازی پژوهشگاه در تعامل با عضو هیأت علمی با واحدهای عملیاتی متقاضی فرصت مطالعاتی (در سامانه ساجد) مکاتبه می‌کند و در صورت عدم تأیید واحدهای عملیاتی، مهیا نبودن امکان فرصت مطالعاتی احراز می‌شود.

۵-٤- متقاضیان استفاده از جایگزین فرصت مطالعاتی جامعه و صنعت **(شرایط الف و ب)** می‌توانند به پیشنهاد پژوهشکده/مرکز/گروه پژوهشی مستقل و تصویب کمیسیون طرح‌های کاربردی پژوهشگاه از یکی از مواردی زیر به عنوان جایگزین استفاده نمایند:

۵-۴-۱- عضو هیأت علمی حداقل ۳۰ ساعت کارگاه آموزشی یا درس‌گفتار برای سازمان‌ها و نهادهای دولتی، عمومی یا خصوصی (به غیر از تدریس دانشگاهی) برگزار کند.

۵-۴-۲- عضو هیأت علمی حداقل سه سند مستقل حاوی توصیه‌های سیاستی مستند و مبتنی بر شواهد، در پاسخ به مسائل یا نیازهای مطرح‌شده از سوی سازمان سفارش‌دهنده، تدوین نماید که به تأیید مرجع صلاحیت‌دار سازمان مذکور رسیده باشد.

۵-۴-۳- عضو هیأت علمی به عنوان استاد راهنما یا مشاور یک پایان‌نامه یا رساله تقاضامحور (بر اساس سامانه نان یا ساتع) فعالیت کند و جلسه دفاع آن برگزار شود.

۵-۴-۴- عضو هیأت علمی نسبت به طراحی، برنامه‌ریزی و برگزاری نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی یا فناوری با هدف توسعه ارتباط با جامعه و صنعت اقدام کند.

۵-۴-۵- عضو هیأت علمی محتوای علمیِ عمومی و قابل انتشار از نتایج پژوهش‌های مرتبطِ پژوهشگاه، با هدف ارتباط و تعامل با جامعه و صنعت، به میزان حداقل ۳۰ ساعت تهیه و تولید نماید و به تأیید معاونت کاربردی‌سازی پژوهش‌های علوم انسانی و فرهنگی برساند.

۵-۴-۶- عضو هیأت علمی به یک محصول نوآورانه و فناورانه قابل تجاری‌سازی دست یابد که به تأیید مرکز نوآوری و توسعه فناوری پژوهشگاه رسیده باشد.

۵-۴-۷- عضو هیأت علمی به عنوان دبیر علمی یا اجرایی یک همایش معتبر علمی ملی یا بین‌المللی کسب تجربه کند.

۵-۴-۸- عضو هیأت علمی به‌عنوان مجری یکی از طرح‌های ستادی پژوهشگاه که توسط یکی از معاونت‌های پژوهشی و تحصیلات تکمیلی، کاربردی‌سازی پژوهش‌های علوم انسانی و فرهنگی یا اداری، مالی و مدیریت منابع تعریف و به تأیید شورای پژوهشی پژوهشگاه رسیده است، فعالیت نماید.

ماده ٦. تعهدات عضو هیأت علمی متقاضی

۶-۱- عضو هیأت علمی در دوره فرصت مطالعاتی مجاز به اشتغال در پست‌های اجرایی پژوهشگاه یا خارج از آن نمی‌باشد.

۶-۲- عضو هیأت علمی در دوره فرصت مطالعاتیِ پاره‌وقت، موظف است نیمی از ساعات موظف کاری خود به عنوان عضو هیأت علمی را در پژوهشگاه حضور داشته باشد.

۳-۶- عضو هیأت علمی موظف است گزارش دستاوردها، راهکارها و پیشنهادهای خود را حداکثر ظرف یک ماه پس از پایان دوره، به شورای پژوهشی پژوهشکده/مرکز/ گروه پژوهشی مستقل ارائه نماید. لازم است تأیید گزارش به مدیریت نوآوری و کاربردی‌سازی پژوهش‌های علوم انسانی ارسال شود.

ماده ۷. تعهدات واحد عملیاتی

۱-۷- واحد عملیاتی مختار است براساس توافق و مقررات داخلی خود به عضو هیأت علمی از طریق عقد قرارداد پژوهشی حق التحقیق پرداخت نماید و پژوهشگاه از آن بالاسری کسر نمی‌نماید.

۲-۷- در پایان دوره فرصت مطالعاتی لازم است واحد عملیاتی نسبت به تأیید و ارسال خاتمه کار و حسن انجام کار حداکثر تا یک ماه پس از اتمام دوره به مدیریت نوآوری و کاربردی‌سازی پژوهش‌های علوم انسانی پژوهشگاه اقدام نماید.

۳-۷- حقوق مالکیت فکری نتایج منتشره حاصل از این دوره بنابه توافق پژوهشگاه و واحد عملیاتی تعیین می‌شود.

ماده ۸. امتیازات فرصت مطالعاتی

۱-۸- پژوهشگاه در این مدت حقوق و مزایای کامل عضو هیأت علمی را مطابق حکم استخدامی وی پرداخت می‌نماید.

۲-۸- دوره فرصت مطالعاتی از نظر امتیازدهی، معادل امتیاز کار اجرایی (ماده ۴ آیین‌نامه ارتقای اعضای هیأت علمی) برای مدیر گروه پژوهشی پژوهشگاه (بر اساس شیوه‌نامه پژوهشی) محسوب می‌شود و امتیاز آن متناسب با مدت فرصت مطالعاتی در ترفیع و ارتقای عضو هیأت علمی منظور خواهد شد.

ماده ۹. اقدامات اجرایی پژوهشگاه

۱-۹- پژوهشگاه موظف است در صورت درخواست عضو هیأت علمی، امکان استفاده از افزونه زمانی برابر با مدت فرصت مطالعاتی در حالت تمام‌وقت و نصف مدت فرصت مطالعاتی در حالت پاره‌وقت را برای انجام طرح پژوهشی موظف عضو هیأت علمی فراهم نماید.

۲-۹- پژوهشگاه موظف است هماهنگی با واحد عملیاتی، تأیید محل فرصت مطالعاتی، صدور حکم فرصت مطالعاتی و در نهایت صدور حکم اختتام فرصت مطالعاتی را مطابق فرایند اجرایی مندرج در پیوست این شیوه‌نامه انجام دهد.

ماده ۱۰. ملاحظات

۱-۱۰- عدم تأیید گزارش توسط شورای پژوهشی پژوهشکده/مرکز/گروه پژوهشی مستقل، منجر به عدم تأیید دوره و عدم برخورداری از امتیاز آن خواهد شد.

۲-۱۰- در موارد خاص و استثنایی، از جمله بروز مشکلات جسمی یا سایر شرایط موجهی که انجام فرصت مطالعاتی را برای عضو هیأت علمی با دشواری یا محدودیت جدی مواجه سازد، موضوع با ارائه مستندات لازم در هیأت‌رئیسه پژوهشگاه مطرح و در خصوص نحوه تعیین تکلیف آن اتخاذ تصمیم خواهد شد.

این دستورالعمل اجرایی در ۱۰ ماده، ۲۹ بند و ٤ تبصره در تاریخ ۱٤۰۵/۰۷/۲٦ به تصویب هیأت رئیسه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی رسیده و از این تاریخ لازم الاجرا است.